

*

kres

*

a p r i l

leto 1935

številka 4

»KRES«. Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale). Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

NAROČNINA: Din 20 (skupno Din 18).

BOJ ZA MATTERHORN

Po Haensel-u priredil E. K.

(Nadaljevanje)

Vzel bom s sabo še drugi šotor, tri tlakomere (med njimi tudi tvoje) in »Annuaire du Bureau de longitudes«. ¹⁶ Ko bom prišel na določeno mesto, Ti bom spet pisal. Skrbi samo zase, torej za toplo obleko, dve do tri odeje, dobre cigare. Vzemí tudi nekaj vina s seboj in denar; mogel sem vzeti samo 300 lir s sabo. — Torej, zdaj pa le na vražjo goro! Če nas Whymper ne bo prehitel, bo šlo vse po sreči!

III.

Ko je Whymper naslednje jutro v Glomeinu odprl oknice, da pogleda, kakšno je vreme, je bila dolina vsa v megli. Veter je zavijal in se mu zasmehljivo zaganjal v obraz.

Whymper je zaprl okno, si prižgal pipo in pozajtrkoval. Če danes dežuje, bo jutri bržkone sijalo sonce! Dobre volje si ni dal odgnati, nasprotno, vprav danes, ko se pripravljala in zbira svoje reči, mu je všeč to preključno vreme. Brskal je po opremi, izpopolnjeval svoje dnevnike in delal risbe po svojih načrtih. Razen tega se je najedel in naspal za več dni naprej. Dan mu je potekal kakor včasih nedelja v Londonu, ko ni imel opravkov in je bil sam v sobi, skozi okna pa je sillla megla.

V mraku je prišel neki fant, ki je prinesel perutnino iz Valtournanche-a sem gor v hotel. Pripovedoval je, da leži tam spodaj neki Anglež že več dni v postelji in ne vedo, kaj naj z njim počno.

Fant je moral Whymperju vse natančno razložiti. Za danes je bilo prepozno, da bi se v taki megli odpravil na pot, ko niti ne ve, če bi kaj opravil. Whymper je obljubil, da ga bo drugi dan prišel pogledat. Če bi se pa medtem vreme zjasnilo, naj Matterhorn počaka.

Pred tremi leti je občutil na živi koži, kako je, če ležiš bolan v podstrešni gostilniški izbi v Valtournanche-u. To je bilo takrat, ko ga je hotel Tyndall prehiteti. Takrat je bil šel Whymper sam samcat iskat nove poti na Matterhorn, pa mu je na snežišču spodrsnilo. Odnesel je prebito lobanjo in si pretresel vse možgane. To se mu je poznalo vse življenje: njegov spomin, ki je bil do takrat izredno dober, je postal enak spominu navadnih smrtnikov. Poleg tega si je izpahnili roki,

vendar je imel še toliko moči, da se je privlekel do prve pastirske bajte. Tam so ga položili v posteljo, iz katere se ni dvignil več dni. V tistih dolgih, samotnih urah, ko je bil ves zapuščen, je sklenil, da bo pomagal vsakemu svojemu rojaku, ki bi ga doletela enaka usoda. In kar je Whymper sklenil, tega ni nikoli prelomil. Sicer pa se je bil takrat le radi tega ponesrečil, ker je bil pustil svoj cepin doma. Whymper je bil vse življenje skrajno previden, in v tistih redkih slučajih, ko ni bil, se mu je to bridko maščevalo. Tega, kar imenujejo ljudje »sreča«, tega ni imel.

Drugo jutro je šel Whymper obiskat bolnika. Bilo je v nedeljo, 9. julija 1865. Ko se je komaj pričelo dani, je krenil iz Glomeina ob naraslem hudourniku Mamore.

Stopal je navzdol po širni gorski planjavi, ki je bila odprta vetrovom in se trdno naslanjal na cepin, da bi ga vihar ne izpodnesel. S prožnimi koleno je prestregel najhujše sunke. Kadar pa je vihar za hip prenehal, si je z dolgimi skoki krajšal pot. V dolini je veter pojenjal. Dež je lil neprestano in enakomerno v dolgočasnih curkih.

Tik pred Valtournanche-om je začuden Whymper opazil jezdec na mudi, ki je jahal po dolini navzgor. Sledilo mu je več mož s težkimi tovorji. Jezdec je bil Italijan, ki ga Whymper ni poznal, toda njegovi spremljevalci so se mu zdeli znani. Slednjič je razločil med njimi sršečo Carrelovo brado in po dolgih korakih je spoznal njegovega bratrance Césarja. Oba sta nosila usnjene torbe, v katerih so bile brez dvoma znanstvene priprave, ki so bile bržkone last tega tujca z učenjaškim obrazom. Po kladivih za preizkušanje rud je sklepal, da mora biti ta tujec geolog.

Ko so se srečali, je zaklical Whymper Carrelu: »Kaj naj to pomeni?«

Oba Carrela sta se ustavila, medtem ko so ostali stopali dalje. Obšla sta ga z besedami, ki jih je Whymper le napol razumel. Vprav, ko sta se odpravljala v Breuil, je prispel tujec. Šla sta z njegovimi nosači in prijavnosti, ker imajo isto pot in so poti pri takem vremenu nevarne.

»Dobro! Počakajta me v Breuilu. V Valtournanche moram, da obi-

ščem svojega rojaka. O polnoči odinemo!«

Oba Carrela sta molčala. Jean Antoine je obupno grizel svojo pipo, kot bi ne dobil prave besede na jezik. Njegov bratranec César mu je pokimal: »Sedaj mu moraš povedati.«

Jean Antoine se je okorajžil:

»Malo pozno bo, gospod, če bomo šele opolnoči odšli. Zmenila sva se samo za danes in za jutri. V torek, enajstega, moram spremljati neko zelo odlično družino!«

»In César?« je vprašal Whymper.

»César tudi!« je odvrnil Jean Antoine. Na Whymperjevem obrazu se ni spremenila nobena poteza. »Včeraj sem določil 9. in 10. za vzpon, ker sem hotel s tem utemeljiti, da se osmega pripravimo. Zakaj mi niste takoj včeraj povedali, da ste za 11. že zgovorjeni?«

Jeanu je odleglo. Pričakoval je, da ga bo Whymper nahrulil, kot je zaslužil. Zavedal se je svoje krivde.

»Včeraj še nisem natančno vedel, kako bo. Z gospodo sem bil dogovorjen že dalj časa, toda dneva še niso določili. Ko sem v petek zvečer prišel od vas, sem našel doma pismo. Sporočili so mi, da moram biti v torek pripravljen. Na vsak način pa sva danes in jutri samo vam na razpolago. — Tudi o polnoči, če hočete!«

Whymper takrat še ni slutil, kdo je ta gospoda. Čutil pa je v tem opravičevanju prelomljeno obljubo in laž. In za to ni poznal Whymper nobenega opravičila, še razumeti ni mogel. Ledeno mrzlo ga je spreletelo, kot bi se dotaknil kače. Do kolca je zagrebel roke v žepe, molče se je obrnil in pustil oba Carrela sama. Čez čas je krepko pijunil.

Carrela sta zmajala z glavami in se pridružila svoji »odlični družini«. Šli so po dolini navzgor, bliže in bliže Matterhornu, Whymper pa je stopal v nasprotno smer, da obišče bolnika.

Anglež, ki ga je zaneslo v Valtournanche, je ležal v postelji, ki bi mu bila premajhna že takrat, ko je bil še štirinajstleten deček. Sedaj je bil še enkrat toliko star; moral je skriti kolena in se zviti v klobčič kakor jež, ali pa so mu noge visele čez posteljno končnico. Izba, v kateri je ležal, še ni videla peči. Vraga, ki je devet mesecev udarjala skozi streho in stene, se v sončnih poletnih dneh ni utegnila posušiti. Ob takih mrzlih deževnih dneh so se na stenah prikazovale vlažne lise. Bolnikova sapa se je zgostila nad posteljo v sivo meglo. Premetaval se

¹⁶ Znanstveni geološki in zemljepisni list.

Letošnja Velikanoč je vsa ožarjena od evharističnega Sonca, ki vznaja, da z vso gorkoto in blestečo jasnostjo zasije nad nami ob kongresu. Fantje, vedno globlje in popolneje skušajte doumeti, kaj je evharistični Bog — vam.

Ob vstajenju iz groba je bilo Jezusovo telo povečano, poduhovljeno, odmaknjeno vsem materialnim potrebam in nepopolnostim. In takšno Telo nam daje Jezus v hrano, da v nas živi in deluje. Za to pa pogosto in vredno prejeto sv. obhajilo tudi našo težko, dostikrat divjo telesnost poduhovi, dvigne iz gole materialnosti in žgoče požljivosti, da ne trohni in gnije v blatu greha, v požrešnosti in pijanosti, v nesramnosti in surovosti. Če Jezus s svojim poduhovljenim Telesom pogostokrat posveča naše telo, postane poslušnejše in prikladnejše orodje duše v zdravju, moči in mladem veselju. Sv. obhajilo nam daje tisto posebno milost, ki zmanjšuje v nas hudo nagnjenje. — Pa saj je vsak izmed vas to že sam izkusil. Izkušnjo pa vporabite v to, da vedno globlje posegate v neizčrpne zaklade milosti, moči in duhovnega junaštva, katere vam evharistični Bog ponuja. Vzemite jih, radujte se jih in rastite ob njih v srečen božji rod, da bo notranje vaše življenje tudi v borbi in trpljenju nepretrgan aleluja duše, ki sproti vstaja iz padcev človeške pomanjkljivosti.

Bog z vami!

† GREGORIJ ROŽMAN
škof ljubljanski

31. marca 1935.

SRCE TVOJE DUŠE

Andrej Tumpej

Krist je našega verovanja in prepričanja začetnik, vsebina, učitelj. »Vse in v vsem Kristus«, je tako lepo povedal apostol. Vse, kar se dela za duše v Cerkvi in po svetu, vse dela Kristus. Cerkev, duhovniki, to je samo njegov zunanji aparat, katerega si je ustvaril, da sega po vsej zemlji, do vsake duše. Duhovnikova pamet, razum, usta, roka: vse to mu je samo na pósodo, da svoje delo vodi, da svoj nauk uči, da duše oživlja. Pri bogoslužju ga duhovnik tolikokrat imenuje: dominus, po naše: gospod, gospodar. Gospodar, lastnik Cerkve, duš. Tudi tvoje duše. Vsa Cerkev je njegovo duhovno telo, vsak od nas po sv. krstu duhovni član, ud tega telesa.

In to telo je živo. Živi svoje posebno, svojevrstno življenje. »V meni živi Kristus«, je rekel isti apostol. Počelo, središče življenja tega telesa, nas udov, pa je on sam in to vse po evharistiji. Evharistija je s r c e tega telesa. Papež je zunanji voditelj duš, on vodi Kristusove ude na zunaj, vidno. Evharistija, to je pa sam živi Kristus, ki sam, osebno duše oživlja, hrani. In tako je evharistija, tabernakelj, naše duhovno srce, srce vsake župnije, srce vsake duše. Ali si to resnico kdaj doživel zavedno?

Srce. Vsak ima svoje za svoje telo. Pa sam svojega nikdo ne vidi. In vendar je to tisti skriti vir življenja, ki oživlja celo tvoje telo. To je tisti tihi delavec, ki ustvarja, pripravlja kri, ta čudoviti življenjski sok tvojemu telesu. In ta svoj sok noč in dan poganja, ponuja, pošilja vsakemu udu tvojega telesa. Njegov udarec čutiš v zapestju, v glavi, na nogi, v vsakem prstu. Nimaš na svojem telesu uda, ki bi živel brez srca, ki bi ga srce ne oživljalo s svojo krvjo. Niti las, niti nohet, še manj seveda možgani. In dokler ima vsak ud zvezo s srcem, tako dolgo in samo tako dolgo je živ, lahko dela, se giblje.

Prav tako je tisto skrito srce v tabernaklju, srce tvoje duše, evharistija. Prav tako sta zvezana za življenje evharistija in pa ti, Kristusov vernik, ki si po krstu ud živega Kristusovega duhovnega telesa. Vzemite! Náte! Uživajte moje telo, pijte mojo kri! Kdor *uživa moje telo, kdor pije mojo kri, ima v sebi, v duši, življenje*. Bolj jasno ni mogoče povedati. Kdor ima torej zvezo z evharistijo, s tem živečim srcem v tabernaklju, kdor prejema božjo kri, ima v sebi božje življenje, torej živi. Živ, gibek, zdrav si!

Toda . . . Prav zares vam povem: Če pa ne boste uživali mesa človekovega sina, če ne boste pili njegove krvi, ne boste imeli v sebi, v svojih dušah, življenja. Ali si že videl koga, ki si je prerezal na prstu žilo? Ne celega prsta, ta se še drži telesa, kakor od rojstva, ves, ima vse kosti, kožo, sklepe, nohet, vse, kakor drugi. Samo žila je prerezana. Pa je mrzel, mrtev, trd, nič ne čuti, ne giblje se, neraben je za delo. Zakaj? Ker ni več zvezan s srcem, ker mu srce več ne pošilja, ne daje svojega življenjskega soka, krvi. Če bi ga zopet zvezali s srcem, če bi po žili zopet zadobil krvi od srca, pa bi oživel in zopet živel, mogel delati, postal bi raben, živ.

Pomladno delo
pričenja

Tak prst si ti, tak ud na Kristusovem telesu si ti. Če si zgubil zvezo z evharistijo, z živim srcem v tabernaklju, si dušni mrtvec, duhovno umreš. Ker imaš telo in dušo, živiš namreč po sv krstu tudi dvojno življenje: telo ti živi naravno, duša pa po krstu nadnaravno življenje. Zato je treba, da se zavedaš obojega svojega življenja, da hraniš in razvijaš obojno. Bolj ko oboje hraniš, lepše, bolj se boš razvijal.

Hudo nam je, ko vidimo, kako pada v grob mlado telo, v katerem je cvetel, zorel zdrav, močan duh, bister razum. Še večja pa je škoda, če bi bil ti po telesu zdrav, močan, junak, tvoja duša pa mrlič, ker je izhiral za sušico, ker je zgubila zvezo s svojim srcem, ker si pretrgal žilo, ki te je vezala s tabernakljem. Mladenič po telesu, mrlič po duši. Ali se ti ne zdi škoda?

Če bi želel zdravja, samo naravnega zdravja tvojemu telesu: da dobro prebavljaš, da imaš močne krake, trdo pest, čeljust, bistro pamet, bi te pozdravil samo: zdravo! Ker pa voščim in želim naravnega zdravja, močnega življenja tvojemu telesu, še bolj pa nadnaravnega tvoji duši, zato: Bog te živi!

PISMO

Gregor Mali

Hej, fant, si začutil pomlad?
Čez noč je na zemljo prišla,
radosti, zelenja in nad
poslala v dolino gorjã.

Kako si, povej, jo sprejel,
zavriskal ji ali zapel,
mordã si zaplakal ob njej?
To sebi, prijatelj, povej!

POMLAD JE PRIŠLA

Josip Vovk

Pod gostimi akacijami stoje zvežene mize, tiste čudne mize s križastimi nogami. Vojakom prijetno dé senca, le na kosilo čakati je hudo, ko ima človek svoje že pred seboj. Mir je in tišina, ne morebiti zaradi opojne opoldanske soparice, ki je v Macedoniji vse hujša kot pri nas, bolj zaradi podnarednikovega mrkega očesa, ki preži na koncu mize ob zidu in čaka, kdaj bo kateri zinil, da bo spet prišla do veljave njegova vsemogočna podnaredniška oblast. Obrazi so izmučeni in v znoju gore. Lačni so in bi jedli kot volkovi, a vročina človeka tako prevzame, da se mu še jesti ne ljubi. Samo pil bi, pil. Zdaj pa zdaj premakne veter mal listič v vejah, tam na drugem koncu se nekdo globoko oddahne.

»Počini!«

Zapele so žlice, vojaki hlastno jedo. Podnarednik še enkrat ošine vse mize hkrati, potem pa lagodnih korakov odide v kasarno, ne oziraje se nazaj. Za mizami se zasliši najprej poltiho šepetanje, potem glasneje.

»Tine, tega človeka pa jaz ne morem.«

»Gleda kot vol.«

»Pa je nevaren.«

»Seveda je, bati se ga pa spet ne smeš

»Obrcal bi ga in s ciganom nahrulil.«

»Če bi bil civil, seveda, če bi — — pst, je že spet tukaj.«

Sklonile so se spet glave ni Tone je kot za stavo. Njemu je podnarednik posebno v želodcu. Vsak dan jima pride kaj navzkriž. Zdaj nese podnarednik nekaj

pisem in za mizami se dvignejo glave. Kako tudi ne, za pismo bi se pošil tri dni skupaj. Podnarednik obstoji. Vidi, da fantje težko čakajo, da se oči pobožno upirajo vanj, v njih sije pričakovanje, upanje, hrepenenje. Grozovito težko človek čaka pošte, tudi podnarednik to ve, saj prav zato nalašč čaka. No vendar, zdaj je dvignil roko predse, kmalu bo poklical. Ali bo ali ne bo?

»Jooo!«

»Matjaž Anton.«

Toneta vrže kakor da je na vzmeteh. Pismo! Pismo iz daljnega domačega kraja! Skoraj prevrne skodelico, žlica zleti v prah, Joža jo pobere. Že teče okrog mize. Pismo. Da, zdaj bi podnarednika poljubil, na kolena bi padel pred njim, ko mu izroča pismo.

Še nekaj drugih je bilo, ki so pisma dobili. Tone ne vidi, kateri, tudi mu ni mar, on vidi le svoje pismo, majhne, nekoliko zveržene črke svojega imena, znamko, poštni žig. Šele ko sede, vidi spet svoje tovariše Tineta, Joža, Petra in druge. Smeje se, pogled mu uide po vprašujočih, skoraj zavidajočih obrazih tovarišev. Pismo ima v žepu. Išče žlico, spet skuša jesti, pa mu ne gre in skoro polovico pusti. Kdo bo jedel, ko ima pa pismo!

»Kdo ti je pa vendar pisal, saj si šele pred tednom dobil?« vprašuje Joža.

»Kaj veš, morebiti je pa spet...« se zasmije Peter, a Tone ne odgovori ničesar.

Saj res. Na to, kdo bi utegnil pisati, niti pomislil še ni, tako ga je prevzelo dejstvo, da je pismo dobil. Lepo je, od kogar si bodi. Pa vendar, vseeno, Tone si ne da miru. Kdo piše? Od doma to ni, Anica ne, stric ne. Janez ne. Nemara pa vendarle Anica? Ne, prav gotovo ne. Kdo? Tone se skuša zbrati, skuša rešiti uganko, pa ne more. Vzame pismo v roko, gleda na obeh straneh. Pisava mu je vendar znana, saj jo je že nekje videl, a se ne more ničesar določnejšega spomniti. Kot da je v tem hipu izgubil spomin. Bo pa moral le odpreti.

»Dosta« vikne podnarednik. Vsi hkrati se dvignejo in stečejo k pipam. Tone umiva svojo skodelico, a komaj ve za to, njegove misli so daleč proč, odgovora iščejo trdovratno, hočejo ga najti preden bo odprl pismo. E, pa to nazadnje ni tako važno, zdaj bi bilo bolj pametno misliti, kako bi našel primeren čas in mir, da pismo prebere. No, to ne bo tako težko, nekam se skrije. Samo da ga podnarednik ne dobi, sicer bo joj.

Gre v vojaško sobo, potegne kovčeg izpod postelje in sede. Že se je spravil nad pismo in ga odpira. Prišli so Tine, Joža, Peter in drugi.

»Dobil te bo tukaj.«

»Ne bo me. Pa — čeprav.«

»Mi gremo doli za bolnico. Pridi potem. Saj veš, v tisti travi bomo. Bomo malo spet poskusili zapeti, tako potihem. Pa kmalu pridi, da boš povedal, kaj je novega.«

Tone ostane sam. Bere. V sobi je tišina, vse je kakor mrtvo, okostenelo, kakor da še nikdar ni bilo tu živega človeka. Tudi Tone je negiben. Pismo!

Potem stisne zobe in vstane. Gleda skozi okno, a kakor da se mu je ves svet odmaknil, pred očmi mu lebdi nekaj nerazločnega. Ali je mogoče? Tinica. Da, Tinica je podpisana, Aničina sestra. Da je Anica bolna. In da bo umrla ... Selanova Anica? In umrla bo. Umrla ...

Tonetu je paralo srce. Ne ve, kaj se ž njim godi, ne ve, kam naj gre, komu naj pove. Domov? Al naj gre k podnaredniku in mu pove, da bo Anica umrla? Neumnost! Naj gre na raport in javi? Še večja. Tja doli za bolnico v tisto travo, kjer so Joža, Peter in Tine? Ne ne, saj jim ne sme povedati, ne more. Doli, da

zapojejo tako čisto po tihem, komaj slišno, ker bo Anica umrla? Tone stoji pri oknu. Pred njim v hipu zagore tiste žive, svetle in globoke oči, polne miline, čiste, kakor umite s čudno lučjo in svetlobo — tiste oči, ki so ga gledale, ko mu je s tresočo roko pripenjala šopek, ko se je poslavljajal od doma. Zdaj jo vidi spet čisto natanko. Čez polje gredo. Lep dan je in ljudje gledajo. Drugi gredo spredaj, pojejo, onadva stopata počasneje, on nese kovčeg in mu je težko, a pokazati tega noče. Ona gre ob njem in molči, kakor da mu nima ničesar več povedati. Ruto je pomaknila nekoliko v čelo, da bi ji ne videl rosnih, svetlikajočih se oči. Pa vendar, kadar jo je kaj vprašal in ga je kratko pogledala, je imela prav take oči kot jih vidi zdaj. In vse je že zmenjeno. Vse pripravljeno. Samo da pride domov. Doma že težko čakajo gospodinje. Kmalu bosta sama gospodarja pri Matjaževih. To vsi vedo. Saj tudi ne skrivata. Čemu? Kadar so kam šli, jo je vedno povabil. Ljudje so ga hvalili, hvalili so tudi njo. Da bi boljše gospodinje ne mogel pripeljati k hiši. Kaj zato, če ni tako bogata, pridnost in poštenost je več kot zlato. In če ne bi imela ničesar, Tone bi jo vzel, prirasla mu je v srce.

(Konec prihodnjic.)

PAPEŠKA BESEDA O VZORU ORGANIZACIJE KA

Pismo sv. očeta belgijski KA delavske mladine (žosistom), ki ga objavljamo, je zelo važno. Tu izrečno poudarja sv. oče, da je žosistovska organizacija TIP, to je vzor organizacije KA po njegovi zamisli. Ako hočemo pravo, resnično KA, tako, kakršno hoče sv. oče in ne le kako ponaredbo ali karikaturu (da se izrazimo z besedami vodje žosistov J. Cardijna), potem se moramo odločiti za sistem organizacije, čim točneje urejene po žosistovski. Sv. oče hoče in želi, da se prav ta organizacija razširi po vsem svetu in naroča belgijskem žosistom, naj s svojim desetletnim jubilejem pripravijo razširitev svoje organizacije po vseh deželah.

Naslednji članek »Neprestano premišljuje!« ki je izšel v glasilu duhovnih vodij žosistovske organizacije, pa je napisal ustanovitelj žosistov J. Cardijn. Kar nam o pravi smeri in načinu organizacije pove najmerodajnejša avtoriteta, sv. oče, in kar kot bistvene znake in temeljne osnove KA označi najmerodajnejši organizatorni strokovnjak in ustanovitelj žosistov, J. Cardijn, na to se moramo nasloniti, v tej smeri izvršiti vse priprave za ostvaritev zamisli organizacije KA tudi na Slovenskem. Vsi drugi poskusi so lahko hvalevredno delo, niso pa KA.

Urednik.

Za desetletnico ustanovitve KA delavske mladine v Belgiji (Jeunesse Ouvriere Chretienne, kratko nazvani žosisti) je sv. oče po kardinalu državnemu tajniku poslal sledeče pismo duhovnemu vodji in ustanovitelju žosistov, kanoniku Cardijnu:

Ob raznih prilikah je sv. oče pokazal očetovsko zanimanje, s katerim zasleduje razvoj krščanske delavske mladine (J. O. C.), bodisi v Vaši dragi Belgiji, bodisi v drugih deželah, na katere se je to plemenito gibanje raztegnilo. *Žosistovska organizacija v resnici ostvarja v njegovih očeh dovršen tip tiste KA, ki je ena prvenstvenih zamisli njegovega papeževanja.* V sinovski podreditvi pod hierarhijo meri ta organizacija na *duhovno osvojitve vse delavske mladine*; in njen ustroj in njene metode so natančno prilagojene načrtu, da lažje pridobi Našemu Gospodu Jezusu Kristusu duše mladih delavcev in *da pokristjani delavsko okolje samo.* S tem kaže, da je dobro razumela navodilo, ki ga je izrazil sv. oče Pij XI. v okrožnici »*Quadragesimo anno*«: »Prvi in neposredni apostoli delavcev naj bodo delavci sami.«

Bližnja proslava desetletnice posebno veseli sv. očeta prav radi tega; to tembolj, ker bo ta obletnica proslavljena z veličastno manifestacijo žive katoliške vere in ponosa. Njegovi Svetosti ni neznano, s kakšno pogumno požrtvovalnostjo borci tega, njegovemu srcu tako ljubega gibanja, pripravljajo že zdaj mogočna zborovanja, zmagoslavni hosana mladih belgijskih delavcev socialnemu kraljestvu njihovega božjega Odrešenika Jezusa Kristusa, njih Brata, njih Prijatelja, njih Vzora. Ni brez ganotja čital v Vašem pismu »obljub«, v katerih se zavezujejo, da to leto še poglobijo svoje notranje življenje, da bo po besedah sv. Pavla »Kristus v resnici živel v njih«. Tako bodo ostvarili bistvene pogoje za resnično apostolsko delo, ker bodo vedno bolj nosili s seboj dobrega duha in luč Kristusa samega in si bodo po pravici lastili čast, da tako pomnožijo vrste svojih pripadnikov, da organizacija ne bo zgubila prav nič svoje moške gorečnosti, svojega resnično življenega krščanstva.

Njegova Svetost deli z Vami Vaše zaupanje, da bodo letošnjega 25. avgusta čudoviti uspehi gibanja, v katerega se zdi, da je Previdnost božja položila svoje znamenje, zasvetili pred očmi vseh. Dejstva bodo dokazala ne samo osvajalne sile Vaše organizacije, ampak bo tudi neprestano se obnavljajoča mladost Cerkve same zasijala v svoji mogočni lepoti. Občudovanje bo zbudilo dejstvo, da so se v desetih letih mogle zbrati tako mogočne vrste; da se je tako apostolska oblika ljudske vzgoje pognala tako v višavo in se razrasla tako na široko; da so tako modro organizirani oddelki odgovarjali tako različnim potrebam; da so mogočen tisk in tako raznovrstne publikacije mogle v tako kratkem času ustvariti propagandno silo, ki ji ni primere; in

končno, da se je skovala nova mladina, »ponosna, čista, vesela in osvajalna«, upanje Cerkve in domovine.

Sveti oče torej že zdaj blagoslavlja pripravo jubilejnega kongresa, ki *mora začeti novo ekspanzijo te ideje po celem svetu*. Vsem tistim, ki se pod pokroviteljstvom bistroidnega in gorečega episkopata posvečajo v Vaši deželi temu svetemu podjetju z vso plemenitostjo svoje duše in vso ponižnostjo svojega srca, podeljuje preobilni apostolski blagoslov, kakor tudi Vam, gospod kanonik, dalje vsem duhovnim vodjem, končno vsem katoličanom, ki bodo pomogli k uspehu dneva, ki se bo moral vpisati v versko kroniko Vašega draga naroda.

NEPRESTANO PREMIŠLJUJE!

Trije preskusni kamni resnične žosistovske organizacije

*Kan. J. Cardijn, Belgija**

Resnična žosistovska organizacija se spozna po treh neločljivih *ciljih*, po treh preskusnih kamnih, po katerih jo ločimo od vsake ponaredbe in vsake karikature.

1. Žosistovska organizacija hoče zavojevati *maso* delavske mladine.

2. Žosistovska organizacija hoče zopet pokristjaniti realno *življenje* delavske mladine.

3. Žosistovska organizacija hoče zopet osvojiti *okolje*, v katerem dela in živi masa mladih delavcev.

I. Masa delavstva

A. Žosistovska organizacija je organizacija mase.

Žosistovska organizacija ne gre za tem, da bi zgrupirala *nekaj privilegirancev*, ki bi jih od njihovih tovarišev ločila, ali ki bi jih naredila za gospodovalce in izkoriščevalce lastnih bratov.

Resnica je prav nasprotna.

Žosistovska organizacija hoče združiti v sebi *maso* mladih delavcev, vse mlade delavce, da jih vzgoji, ščiti, brani.

**) Notes de Pastorale Josiste, marec 1934.*

V tem je razlog za njen obstoj, nagib njene ustanovitve.

Vso njeno organizacijo, vso njeno akcijo, vse njene delovne načine določa ta cilj: zavojeovati maso mladega delavstva.

Maso mladega delavstva: maso ulice, vsakega mestnega okraja, vsake župnije, vsake občine, vsake pokrajine, cele dežele.

Maso mladih delavcev vsake delavnice, vsake tvornice, vsakega zavoda, vseh industrijskih, trgovskih, finančnih podjetij, vseh javnih ustanov.

Zakaj maso?

Ker je masa tista, ki našo organizacijo potrebuje, ker masa ne more biti rešena brez te organizacije.

Ako je masa sebi prepuščena, ako je v drugih društvih razpršena, je neizogibno izgubljena.

Kdor tega ne razume, da je to neizogibno, ne razume ničesar od problema mladostne dobe in delavske mladine.

In vendar je ta problem odločilen za delavsko mladino: vsa bodočnost delavstva zavisi od njegove rešitve.

B. K masi preko izbranih čet.

Toda ne motimo se!

Gibanje mase ne pomeni: površno gibanje, gibanje z najmanjšimi zahtevami in najplitvejšim vplivom.

Ne, tisočkrat ne!

Žosistovska organizacija hoče dati masi mladega delavstva najvzvišenejši ideal, največjo svetost, najabsolutnejšo popolnost. *In zato ona nikoli ne začneja z velikim številom.*

Resnično gibanje mase je *nemogoče brez vzgoje izbranih čet, brez jedrnih čet vojskujočih članov, borcev*. Če ne, bo to vedno samo čreda, tolpa, drhal!

Samo dobro vzgojene izbrane čete, samo sposobne jedrne čete borcev so sposobne, da vzgoje in organizirajo maso.

Vsako gibanje mase ima veliko večjo potrebo po prav dobro vzgojenih izbranih četah, po dobrih vojskujočih jedrih kot katera-sibodi tako zvana elitna organizacija, pa naj bo še tako apostolska in nadnaravna.

Da pa bodo te izbrane čete zmožne *delovati na maso*, da jo bodo mogle preobraziti in za sabo potegniti, zato morajo biti v stiku z njo, se morajo vanjo pomešati, morajo živeti z življenjem mase; na maso

ni moči vplivati iz dalje. Izbrane čete, jedro članov-borcev je kvas v testu, sol v jedi, seme, srce, duša.

Kakršno seme, tako drevo. Kakršne izbrane čete, kakršni borci, taka organizacija in gibanje. Izjeme ni.

C. Po delu partij k osvojitvi mase.

Toda izbranim četam, toda borcem ni mogoče globoko, učinkovito, metodično delovati na množico, na veliko število oseb obenem. Delo apostolata samega in posebno z maso ni serijsko (šablonsko) delo. Resnično apostolatno delo je delo z dušami, in to delo je vedno individualno in notranje. Zunanje delo s tiskom, radijem, kinom, z govori, velikimi zborovanji, velikimi manifestacijami, z velikimi propagandnimi sredstvi ne zadošča. Vse to je potrebno, da se napravi vtis na javno mnenje, da se notranji, često junaški napor podpre, da se odpravijo resnične zlorabe; nikoli pa ne more vzgojiti duš, jekleniti src, dati neizkoreninljivih prepričanj, zagotoviti skromnih in vztrajnih požrtvovalnosti.

Resnično apostolsko delo je nepoznano, ponižno, skrito delo. Resnični apostol se prilagodi, pozna dušo, ki jo hoče oblikovati, zanjo skrbi, ji pomaga, jo opozarja in ji daje poguma. To se ne da delati z velikim številom oseb obenem. Evo razloga, zakaj se resnično delo žosista-borca opravlja v partijah, skupinah. V teh malih bratskih celicah borec deluje na svoje člane in s svojimi člani. To so male delovne skupine z največ šestimi člani, ki se poznajo med seboj, se vzajemno pripravljajo, se ljubijo, in ki je borec zanje odgovoren, ki jim je navdušujoči in oživlajoči vodnik. Na čelu vsake krajevne skupine stoji odbor, ki ga sestavljajo borci, ki so odgovorni vsak za nekaj članov. Tako se vse žosistovsko delo precizira, razvejuje. Propagandni nastopi in prodaja knjig in časopisov, zborovanja postajajo v resnici vzgojni. Noben član se ne zgubi iz oči, ker bi se zaradi skrbi za vse pozabilo na posamičnika. Vsak je uvrščen v svoj okvir, vsak obkrožen, za vsakega se skrbi.

Žosistovsko delo, žosistovsko zavojevanje res da meri na maso in se obrača nanjo, toda je delo, ki gre v globino, zato v resnici vzgojno; delo, ki išče svojo čast v tem, da skrbi za duhovno življenje tudi najponižnejšemu mladih delavcev. Kako se motijo tisti, ki žosistovsko organizacijo sodijo samo po njenem tisku, njenih kongresih, njenih manifestacijah, njenih zunanjih nastopih, njenih zborovanjih. To je umetelni ogenj, to je plamteče navdušenje, ki je za mladinsko orga-

nizacijo potrebno, ni pa to prava in vsa žosistovska organizacija, ni to resnična žosistovska akcija. Resnična žosistovska organizacija je v intimnem razgovoru, ko gre beseda od srca do srca, v tihi požrtvovalnosti, v skriti žrtvi borca, ki, kadar teče za izgubljeno ovčico, ne pozna ne razdalj, ne trudov, ne ovir, in to često po dolgih in mukepolnih delovnih dneh.

Tu je skrivnost žosizma! Tu je zapisana zlata legenda žosistovske žetve.
(*Dalje prihodnjič.*)

ALI RAZBITI ALI GRADITI

Nekaj pripomb k tozadevnemu članku v 1. številki.

1. Takoj po izidu članka pod gornjim naslovom, ki je kot uvod k nauku o organizaciji izšel v štev. 1. in 2. letošnjega Kresa, smo slišali mnenje, da ni primerno objavljati teh stvari (o križarstvu), ki da se tičejo le nekega ožjega (ljublanskega) kroga izobražencev. Govorili smo s tem in drugim, pa smo zvedeli sledeče: To ni le zadeva tega kroga, ampak splošno slovensko kulturno vprašanje. Tudi aktualno je še vedno: gibanje je bilo v splošnem kvarno, o tem dovolj glasno govore posledice: imelo pa je nekaj drobcev pozitivnega v sebi; prav to malo dobrine se pa vse preveč in ne zaslužno poudarja tu in tam (Čas, Straža v viharju, Dom in svet). (Žal, sistematične znanstvene analize križarstva še nimamo. Skoro vse, kar je napisano, je le ena plat zvona, to je, le glas križarjev samih.) — Sicer pa se to vprašanje tiče prav vseh slovenskih fantov, da zvedo, kdo ne sme biti ali postati njihov vodja. Dejstvo je namreč, da so si prav križarji nadeli nalogo, da razbijejo slovensko fantovsko organizacijo, ker se jim ni posrečilo, da bi si jo osvojili. Za ta zgodovinska dejstva imamo dokaze. Seveda jim to ni uspelo, ker so fantje sami bili dovolj preudarni, da so razločili zrno od plev. — In kako da bi fantov to ne zanimalo, kar se njihove organizacije tiče? In če jih ne zanima, čemu so pa križarji hodili na občne zборе fantovske organizacije oznanjat svoje nauke? — Končno pa: saj je Kres namenjen prav tako za ta »ljublanski krog«. Pa neglede na vse to je prav, da so zlasti izbrani fantje, ki jim je Kres v prvi vrsti namenjen, o vseh teh pojavih slovenske mladinske dejavnosti poučeni in vsakemu gibanju pravo ceno zvedo.

2. Nekateri nam na splošno zamerjajo *polemiko* in smatrajo našo lanskoletno rubriko »Več luči« in letošnja izvajanja v člankih o organizaciji kot neprimerna za *splošen* fantovski list. Raje naj bi pozitivno gradili novo fantovsko organizacijo, pravijo. — Pred vsem naj ti ne smatrajo, da je »splošen« isto kot mlahav, voden nenačelen. Nočemo takega Kresa! Zdravo udaren naj bo in močan, krepko naj se drži ravne črte. Saj je v našem kulturnem in javnem življenju dovolj vijugastih potov in smeri, ki nam ne morejo prinesiti prav nič pozitivnega. — In potem naj ti pomirjevalci še pomislijo, da preden prične zidar graditi temelje, da nanje postavi zgradbo, pomete in osnaži gradbeni prostor, odkoplje puhlico in odstrani vso šaro. Naše delo je pozitivno, a pozitivno delo zahteva tudi, da se odstranijo ovire.

3. Prav ti pomirjevalci trde, da se borimo s preteklostjo in utvarami, ki da več ne obstajajo. — Kako se motijo! Prav te dni so sami doživel najlepši dokaz. V zadnji številki Doma in sveta je namreč na uvodnem mestu izšel (naročen?) članek (Edvard Kocbek, Enemu izmed ozkih), ki tako prozorno zlohotno napada naš najmlajši katoliški rod, da se moramo čuditi, kako je mogel Dom in svet s svoje sicer kritične višine pasti na nivo tako enostranskega in krivičnega gledanja mladega, pozitivno katoliškega, ustvarjajočega, globoko notranjega gibanja našega dijaštva. Nerazumljivo nam je tudi člankarjevo razlikovanje med dinamiko in statiko v kulturnem (in verskem) gibanju slovenske mladine. Dočim proslavlja delo zbezanega bogoiskateljstva, poudarjanje medlega pojma o doživljanju, borbo proti organizaciji, iz nemškega protestantizma prevzeti subjektivizem, (kar je vsebina križarstva), govori omalovažujoče o ravni in jasni črti novega gibanja slovenske katoliške mladine, ki se hoče in želi podrediti vodstvu sv. očeta rimskega papeža in po njegovi zamisli razviti vso pravo, resnično in zdravo aktivnost v organizaciji KA. — Ni še tega mesec dni, kar se je neki naš slovstvenik hudoval, češ, čemu Kres napada križarstvo. Najprej bi tega gospoda vprašali, kako da so smeli križarji skozi dolgih pet let po časopisju, v društvih, na sestankih, v razgovorih, vedno in povsod edinole napadati in nič drugega kot napadati in razdirati naše najdelavnejše organizacije, Kres pa ne bi smel niti resnice braniti, če je to potrebno, prav tako polemično. In kaj bo ta gospod rekel na ta najnovejši in morda najbolj nelep napad?! — Sicer pa nas to ne bega, kajti resnica in s tem bodočnost je naša. To na nobeni strani ni več sporno. Sam člankar namreč ugotavlja, da je mlajši rod križarje zapustil. Prav to pa je naša in naše mladine sreča, ker je zlasti mladina rešena težke bolezni. Kaj naj pa rečemo po tem dogodku o Domu in svetu?!

4. Čuli smo očitek, da smo tisti stavek o sončenju na Petrovi skali napačno in krivično citirali. Kdor prebere naš stavek in tistega, ki naj bi ga citirali, vidi, da vobče nismo citirali, ampak ugotovili samo smisel govora oz. spisa, ki ga nikakor ne moremo odobravati. Kljub opozorilu še vedno mislimo, da smo z besedami zaključnega stavka prav podali smisel celega članka.

OBILLO VELIKONOČNEGA VESELJA

ŽELI

SVOJIM FANTOM

»KRES«

Robles — brez dvoma najizrazitejši zgled sodobnega katoličana-voditelja — ni začel s politično akcijo, temveč je šele NAZADNJE kot mogočen zaključek nove katoliške zgradbe ustanovil politično organizacijo, ko so že trdno stali vsi temelji: religiozna, kulturna, socialna akcija. Politična akcija je le sredstvo uveljavljanja vsebine, ki jo je treba v sistematičnem razvoju, času odgovorjajoče ustvariti in v ljudskih sreih usidrati. To pa ne gre s politično, temveč z versko, kulturno, narodno-obrambno in socialno akcijo. Politična organizacija je le ORODJE gibanja. Toda prej mora biti izvedeno gibanje povsod, v globino, močno, neporušno! Stavba, ki bi temeljila samo na politični akciji, STOJI NA PESKU in se ob prvem pretresu zruši. Zgolj politična pripadnost je konjunkturizem.

Straža v viharju I. 53.

RAZPAD

Iz spomina in po zapiskih: Dr. K. C.

Težka in dolga pot proti domu *(Nadaljevanje)*

Prva noč na poti. Tema. Pot je strma. Tam zadaj od prelaza Tonale, kjer se je bil marsikak krvav boj in odkoder smo skoro sleherno noč čuli grmenje topov in gledali svit ognja, blede sij raket in dolge svetlobne praмене žarometov, vidimo tudi nocoj isto sliko. Tudi od jugovzhoda slišimo bobnenje in treskanje, da celo iz bližnje Adizine doline. Ali se je pričel ob razpadanju armade splošen kaos? Silno divja in dolga je ta noč.

O polnoči prevalimo prelaz Mendel, ob 2 dospemo v lepo mestece Kaltern. Vse hrumi in bega po ulicah. Sliši se streljanje. Kolodvor menda vojaki plenijo. Posreči se nam dobiti prostor zase in za ljudi v šoli. Poležemo kar po konferenčni sobi, ki pa je kar natrpna s šolskimi klopmi. Spati se ne da.

Jutro 4. decembra. God cesarja Karla. Ko iščem zjutraj komandanta mesta, vidim, da so cesarju zvesti Tirolci kljub zmešnjavi izobesili črnorumenе zastave. Tudi k maši zvoni. Proti cerkvi hite stari gospodje v cilindrih in uradniki v uniformah. Tradicija je pač silna moč...

Mestnega poveljnika najdem doma. Zapišim ga, naj mi za jugoslovanski transport da vsega, kar potrebujem. Pa mi naravnost prizna, da nima nobene moči več. Pomagamo naj si, kakor pač vemo in znamo.

Naš oddelek se je med tem že zbral. Podčastniki so porabili priliko in skušali napraviti red. Razdelili so transport na vode, zapisali imena in mi prinesli vodne liste. Naš jugoslovanski transport šteje 408 mož. V njem so zastopani vsi deli avstroogrške Jugoslavije. Zvečine so brez orožja, ker so bili kot nezanesljivi razoroženi, samo ena stotnija (100 mož) ima puške in je bojno opremljena. Težka skrb me mori, kako spraviti te, povečini neznane ljudi v daljno domovino, kako v splošnem razsulu zdržati med njimi disciplino, kako jih na potu prehranjevati. Iz Kalterna ne vozi vlak, kolodvor je oplenjen. Ali bo sploh mogoče priti kje na vlak? Eden tovarišev častnikov odide pred nami v Bozen, ker ima tam opravke. Tudi naš oddelek koraka proti Boznu.

Ob železnici neke opazimo vojaško skladišče. Vzamem nekaj vojakov in grem k upravi. Čudno, tu je še vse v redu. Proti pobotnici dobimo za jugoslovanski transport ješprenj, sladkor, marmelado, kavne konzerve, tobak, cigarete. Toda, kako vse to spraviti dalje. Vozove naših stotnij smo že v Fondo odposlali naprej in so se zgubili. Z njimi je odšel tudi moj sluga z vso mojo prtljago, kolikor je nisem imel v nahrbtniku. Treba bo pač vso zalogo nositi. Za opoldne je treba poskrbeti kosilo. Nadporočnik vzame nekaj vojakov in gre naprej, da bi rekvirirali kako žival — mesarja imamo med moštvom in kuharje tudi — in nas kje ob poti proti Boznu počakali s kosilom. Pa sreča nam je bila ta dan izredno naklonjena. Ko nekako opoldne korakamo skozi Eppau, opazimo, da ima neka poljska vojaška kuhinja pravkar skuhan kosilo, vojakov pa ni bilo od nikoder. Stopim tja in se polastim juhe in mesa; kuharji se niti niso preveč ustavljali. Prav dobro smo obedovali.

Med odmorom so prikorakali neki znanci iz Fonda (transporti drugih narodnosti) za nami. Kako, da vse tako nervozno hiti proti severu? Kdo je neki za petami? Na nekem vozu se pripelje tudi moj sluga. Tako imam sedaj enega svojih. Po kosilu odkorakamo tudi mi dalje. Med potjo dohitimo našega nadporočnika, ki je neke rekviriral mladega junca in kravico. Ker smo že kosili, odženemo

živinčeti s seboj. Nadporočnik pa zopet odide dalje, da nam v Boznu, kjer se spozna, pripravi prenočišče.

Razočaranje, nove težave, razpad, razpad ...

Kar nekako dobre volje in nič kaj preveč v skrbeh korakamo dalje. Tu pa nas dohiti mlad praporščak, Čeh, ki sam samcat speši svoj korak po cesti. Pove nam, da beži pred Italijani. Bil je v noči med 3. in 4. novembrom še na prelazu Tonale. Ker je bilo razglašeno premirje, so se vojaki pripravili za odhod in opustili straže. Tu pa jih nenadoma napadejo Italijani, polove posadke, sedaj pa drve naprej. Slično da so tudi drugod ravnali. Italijani trde, da stopi premirje v veljavo šele 24 ur po sklenitvi. Zato napadajo in hite proti severu. Velik del 10. avstrijske armade je ujet. — Po teh sporočilih praporščak odhiti dalje.

Nova skrb! Kaj je prav za prav s premirjem? Ali nam bodo Italijani res odrezali pot do domovine? Prilike in primernih mest za to imajo dovolj zlasti v Pustriški dolini in drugod tam okoli.

Moj oddelek je že utrujen. Pozna se mu, da je že skoraj vso prejšnjo noč bil na poti, pa še pravega počitka ni imel. Bližamo se Boznu. Tu me čaka eno najtežjih razočaranj, kar sem jih doživel v svojem življenju. Korakam spredaj. Podčastniki gredo ob svojih vodih. Kar nas začno srečavati domačini z najrazličnejšimi porabnimi predmeti: kožami za podplate, svežnji usnja, raznimi kosi perila, obleko, kožuhi. Vsega tega je vojak zlasti na zimo težko pogrešal. Sklepal sem, da so to stvari iz kakega vojaškega skladišča. Kar zaslišim za seboj kričanje. Ozrem se in vidim, kako se neki dalmatinski vojak in neka ženska trgata za kos kože za podplate. Pohlep ga je premagal. Stopim k njemu, mu vzamem usnje in ga vrnem ženi. Vojakom pa naročim, naj puste ljudi pri miru, kajti ni naša naloga, da se v te zadeve vmešavamo. Toda tudi na obrazih drugih opazujem, kako se komaj premagujejo, tako jih prevzema pohlep po blagu.

Malo pred Boznom vodi cesta čez Adižo. Most je železen in ozek. Vedno več ljudi z naplenjenim blagom srečujemo. Kar zapazimo pred sabo onkraj mostu vojaško skladišče, ki ga plenijo vojaki in nevojaki. Kar mrgoli ljudi. Vse naokrog pa leži veliko blaga razmetanega.

Pri pogledu na vse to se zruši disciplina v mojem oddelku. Kakor pobesneli planejo vojaki naprej, drug čez drugega hočejo, vsak skuša biti čimprej pri skladišču. Bil sem že na mostu spredaj pred oddelkom. Zaman poveljujem in zahtevam red. Od zadaj drveči vojaki pritiskajo na sprednje, nered se veča. Skočim nekaj korakov naprej, potegnem revolver, naperim in zakričim: »Čez most morate v redu, da se ne zrinete v vodo! Po štirje in štirje naprej! Ker odrekate pokorščino, nočem biti več vaš poveljnik! Prvi četverstop naprej!« — S pištolo v roki sem do zadnjega četverstopa na mostu še vzdržal red. Onkraj mostu pa so se znoreli ljudje zagnali nad množico, ki je plenila. Pri meni je ostal le sluga.

V Boznu silen nered. Pogledal sem, kako je z mojimi ljudmi. Že so pričeli prihajati posamezniki. Vlekli pa so s seboj najrazličnejše stvari. Neki vojak se je mučil s celo volovsko kožo za podplate. Nekako 60 mož od 408, zvečine Slovenci, se je kmalu spametovalo in so obloženi z večjim ali manjšim plenom kmalu prišli za menoj. Pred mestom smo našli našega nadporočnika, ki je sporočil, da imamo prostor za prenočišče v veliki vojašnici cesarskih strelcev. Tudi za večerjo je poskrbljeno prav tam. Tja so torej odšli ostanki oddelka. Kaj se je z večino oddelka tisto noč zgodilo, ne vem. Še ponoči sem srečeval v mestu vojake, ki so po ulicah vlačili in prodajali razno blago.

(Konec prihodnjič.)

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

Nemška vlada je v Münchnu prve dni meseca marca petnajst katoliških in deset protestantskih šol spremenila v narodno socialistične šole. To nasilno dejanje nemške vlade je v katoličanih vzbudilo odpor. Kardinal Faulhaber je odločno nastopil proti temu napadu nemških brezvercev na pravice katoliških staršev.

Kardinal Faulhaber, veliki nemški škof, praznuje letos 25 letnico svojega škofovanja. V tega kneza so v teh težkih časih uprte oči vseh nemških katoličanov. Neustrašeno zagovarja katoliške resnice in pravice in nastopa odločno zoper novo nemško poganstvo. Javno pove napake in zahteva polno, celo katoličanstvo. Kristus Odrašenik mora vladati tudi v javnem življenju. »Kjer deset božjih zapovedi nič več ne velja, tudi 10.000 državnih zapovedi ne bo moglo zgraditi pravnega reda. Kjer državne zapovedi kršijo božje zapovedi, tam velja: božje pravilo je nad državnim.«

Angleški komunistični pisatelj Bernhard Shaw, satirik in cinik (značilne lastnosti judovsko-marksističnega duha) je v svoji domovini doživel čudno razočaranje, da knjigarne nočejo več sprejeti njegovih knjig v prodajo.

Tako je napisal knjigo z naslovom: »Doživljaji črne deklice, ki je iskala Boga«. Ta knjiga smeji verska čustva čitateljev in napada krščansko vero in moralno. Angleški knjigotržci knjige niso hoteli sprejeti v prodajo. Ali bi podobno storili tudi naši knjigarnarji?

Poljska vlada je dovolila katoliškemu vseučilišču v Lublinu, da izdaja diplome ter je s tem priznala in dala zavodu popolno enakopravnost z državnimi univerzami. Po svoji višini dosega ta univerza višino ostalih univerz na Poljskem. Škof v Lublinu je stalno rektor tega katoliškega vseučilišča. Predavatelj predava na tej univerzi 42, vpisanih pa je 1200 slušateljev, ki so po večini katoličani in organizirani v raznih društvih. Najmočnejše in vodilno društvo je »Odrodenie« (Preporod), ki vsako leto organizira »kongres« katoliške mladine.

Čehoslovaška se pripravlja na splošni katoliški shod, ki bo koncem junija v Pragi.

To veliko katoliško zborovanje silno moti marksiste in svobodomiselnice — brezverne pač — in se zato pripravljajo, da bodo imeli isti mesec v Pragi svoj »Kulturni kongres«.

Vlada je razpustila »Zvezo proletarskih brezbožnikov«, ki je imela svoj sedež v Pragi. Ker je imela zveza po celi državi svoje podružnice, so s tem ukrepom razpuščene tudi podružnice. Čehoslovaška vlada marsikaj spregleda in dovoli. Ko pa je ogrožen red in mir v državi in njen obstoj; tedaj prizanaša. Zato je pomedla organizacijo brezbožnikov. Da bi jo le druge države posnemale!

Francoska »Proletarska zveza brezbožnikov« je na svojem kongresu sklenila, da ustanovi poseben protiverski zavod za vzgojo brezbožnih agitatorjev. Kongres je tudi zahteval: Stiki z Rimom naj se ukinejo, vse kongregacije naj se razpuste in njihovo premoženje zapleni, verski pouk naj se ukine, *sovjetski režim v Rusiji naj se štiti proti napadom papeža in Cerkve*. Tako! Komunisti in framasoni skupaj vodijo boj proti Rimu.

Francoski katoličani poznajo to nevarnost in zato delajo. Vodijo uspešno borbo za verske šole. Bojkotirajo laične šole, ki so v severni Franciji že prazne. Starši, ki so sami zahajali v laične šole, pošiljajo otroke v katoliške. Te šole poseča letos en milijon otrok. Razveseljivo raste število katoliških akademikov. Francija ima 5 katoliških univerz.

Albert Vignear, bivši veliki mojster »Velike francoske lože« ki je pred kratkim izstopil iz framasonske lože, je napisal v nekem francoskem listu framasonom hudo obsodbo. Pravi, da se je prepričal o lažnjivosti njihovih naukov glede filozofije, vere, kulture i dr.

Čeprav ima v Španiji framasonstvo na vlado zelo velik vpliv, se je vendar zgodilo, da je poslanec Cano Lopez v skupščini vložil predlog, naj se vojakom prepove članstvo v framasonskih ložah. (Prizadeti so s tem 4 divizijski generali in mnogo drugih). Kar zanimiv odmev tega predloga? Po ogorčeni debati je bil predlog sprejet z 82 proti 46 glasovom.

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

Planica

Težko pričakovane skakalne tekme v Planici so za nami. O poteku tekme pisati bi bilo odveč, ker sta časopisje in radio o tem obširno poročala. — Kako drugače, no je bilo razpoloženje v dnevih priprav kot na dan prireditve! Skakači, ki so preizkušali skakalnice, so bili odlično razpoloženi; hitro so se prilagodili ogromni skakalnici tudi tisti, ki so na njej prvič skakali. Tudi na redke gledalce, ki so imeli priliko prisostvovati treningu skakačev, so napravili poskusni skoki utis, da so izvedeni z lahkoto in brez nevarnosti. Res so se računi graditeljev skakalnice ujemali s praktičnimi rezultati. Most skakalnice je bil sedaj pomaknjen daleč nazaj, kar je omogočilo skakačem nizek let nad zemljo (največ 5—7 m) in obenem silne dolžine skokov — cela vrsta jih je bilo preko 90 m, najdaljšemu ni niti $\frac{1}{2}$ m manjkalo do znamke 100 m. Udar smuči ob pristanku je bil mnogo lažji kot pri mnogih skakalnicah manjše velikosti — to ravno zato, ker so skakalci prileteli na tla pod silno majhnim kotom in po večini brez težav zvozili.

Zakaj ni nedeljsko tekmovanje 17. marca napravilo na gledalce pravega utisa? Kdo bi našteval vse okoliščine, predvidene in nepredvidene, ki so zakrivila nerazpoloženje prirediteljev, tekmovalcev in gledalcev. — Upamo, da bodo prihodnje tekme v Planici spet nosile znak veličastne športne manifestacije kot lansko leto, zakaj prireditelji J.Z.S.Z. so z letošnjo prireditvijo bogatejši za marsikako preizkušnjo. Delo bo tudi v toliko lažje, ker bo izostala prihodnje leto le tista publika, ki je bila razočarana, ker ni videla 100 m skoka; ta publika se je izkazala po svojem nešportnem vedenju; pač ne spada na take prireditve, ker samo kvari njihov pravi športni značaj, temveč v cirkus.

F. G. S. P. F.

Zveza telovadnih in športnih patronatnih društev Francije ima za letošnjo sezono v načrtu 11 okrajnih in 8 pokrajinskih zletov. Glavna prireditve bo 27.—28. julija v Epinalu (v bližini nekdanje nemško-francoske meje), kjer se bodo izvedle

tekme za prvenstvo F.G.S.P.F. Obvezne vaje za prvenstvo na orodju so srednje-težke in bo pri točkovanju prišla do veljave pred vsem lepota izvajanja; odločile pa bodo poljubne vaje in sposobnost v lahki atletiki. — Zanimivo je, koliko važnost polaga zveza na gozdni tek kot pripravo na letno sezono. 24. marca se je vršil v Versailles-u gozdni tek za prvenstvo zveze na progi 12 km za seniorje (preko 18 let) v petih starostnih razredih in 6 km za juniorje (pod 18 let) v 4 starostnih razredih. Udeležba preko 1000 članov!

Minister za telesno vzgojo

je pred kratkim imel po radiu daljši govor, v katerem je omenil, da se bo čimprej pričel obvezen pouk v telesni vzgoji za vso moško mladino do nastopa vojaške službe. Povedal je, da ne bodo mogla prevzeti te naloge obstoječa športna in telovadna društva, se bodo uvedli posebni nedeljski tečaji pod vodstvom strokovnih moči. Pouk se bo vršil ob nedeljah dopoldne.

Glavni namen tega pouka bo, dvigniti telesno in moralno sposobnost mladine, ki je po končani ljudski šoli prepuščena sama sebi in pogosto napačno porablja prosti čas v škodo svojemu telesnemu in duševnemu zdravju (ponočevanje, popivanje); javno se to pokaže tudi pri vojaških naborih, kjer se je v zadnjih letih število nesposobnih zelo zvišalo.

Iz Čehoslovaške

Čehoslov. Orel je izdal na svoje članstvo proglas, v katerem ga poziva na skrbno pripravo za III. zlet Čsl. Orla, ki se bo vršil v l. 1937. Letošnje leto naj bo posvečeno pred vsem notranjemu delu po odsekih. V ta namen se bo vršilo več vadijskih tečajev. To leto se bo skušala uvesti v vseh odsekih odbojka kot obvezna igra z žogo.

Naš trening

Kdor se je držal navodil v 3. številki Kresa, bo do konca aprila že toliko utrjen (v formi), da lahko začne s posebnim treningom za posamezne panoge lahke atletike, za katere čuti posebno veselje. Lo-

čimo predvsem 3 skupine — teke, skoke in mete, ki zahtevajo vsaka za sebe poseben trening; vsaka skupina se spet deli na posamezne panoge (n. pr. tek na kratke, srednje, dolge proge; skok v višino, daljavo itd.). Priporočamo vsakemu, kdor še nima, naj si nabavi »Knjigo o športu« (Drago Ulaga), v kateri so splošna navodila za trening posameznih panog. Posebno dobro in obširno je obdelan tek, dočim se avtor (pisec) pri skokih in metih omeji le na osnovna navodila. Zato na tem mestu nekaj praktičnih navodil za trening teh panog.

Skok v višino: Neobhodno potrebna je velika *prožnost in hitrost*. To dosežemo zlasti s poskoki na mestu (gl. Kres št. 3). Da si utrdimo tudi trebušno mišičevje in povečamo delavnost mišičevja nog, se pri vsakem drugem poskoku zelo krepko odri- nemo ter med letom v zraku izvajamo na več načinov gibe z nogami: 1.) noge po odzivu (še, ko smo popolnoma iztegnjeni) pritegnemo k prsim a) skršene, b) iztegnjene v kolenih; — 2. po odzivu zamahnemo z eno nogo naprej, z drugo nazaj (škarje); — 3.) po odzivu razno- žimo v zraku.

Najvažnejši del pri skoku v višino je o d r i v, ki mora spraviti naše telo čim bolj visoko. Predvaja: 1.) stojimo na eni nogi, dočim z drugo krepko zamahnemo navzgor, da pride stopalo do višine čela

(koleno stojne noge je iztegnjeno, dvignjeno nogo pa lahko malo skršimo);

2.) isto vajo vadimo na ta način, da pospešimo zamah noge ter se istočasno krepko odrnemo s stojno nogo tako, da se telo dvigne od tal; vaja je pravilno izvedena, če ostane po odzivu noge (sedaj vi-seča) spodaj, medtem ko je druga noga visoko dvignjena; ob pristanku pa moramo prileteti nazaj na odzivno mesto (ne naprej!) najprej z odzivno nogo;

3.) skok v višino z mesta je izvrstna predvaja za dober odziv;

4.) lato ali vrvico postavimo na stojali v višino čela (nato vedno višje) ter skušamo po treh korakih zaleta s krepkim odzivom ene ali zamahom druge noge priti z dvignjeno nogo do kolena preko late ali vrvice in jo nato poderemo; na tla priletimo na isti način kot pri 2. vaji, le za malenkost naprej (radi zaleta).

Ko smo popolnoma gotovi za pravilen odziv, ga začenjamo vezati z zaletom (ki naj bo *največ 45° poševno*). Pri tem vedno pazimo, da ostane odziv res samo navzgor (zalet ima samo ta namen, da poveča silo odziva kvišku). Paziti moramo, da smo pred odzivom v trupu skršeni, po odzivu pa iztegnjeni. Med letom kvišku opustimo vsak gib, dokler ne pridemo nad lato, nakar se še s hitrimi kretnjami potegnemo preko late.

M. D.

MED SLOVENSKIMI FANTI

Ljubljana

Ljubljanski fantje smo skupaj z ljubljanskimi zasebnimi in trgovskimi nameščenci priredili tridnevne večerne duhovne vaje v prostorih turistične kapelice v Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Teh duhovnih vaj se je udeleževalo preko 100 oseb. Vodil jih je vseučiliški profesor dr. L. Ehrlich, ki nam je z izklesano in jedrnato besedo pokazal pravi smisel našega življenja, pokazal pravo pot, ki pelje do cilja — do Kristusa Kralja.

Duhovne vaje smo imeli dne 14., 15. in 16. marca. Dne 17. marca pa smo imeli skupno sv. obhajilo v farni cerkvi v Šiški. Po sv. obhajilu so nas šišenski fantje povabili v svojo dvorano in nam postregli z okusnim zajtrkom.

Te duhovne vaje so vzbudile novo življenje v ljubljanskih odsekih in nas potrdile v tem, da je naša rešitev in rešitev družbe sploh le v duhovni poglobitvi. Duhovna prenovitev bo vstajenje slovenskega naroda. Duhovne vaje so pot, evharistični kongres je cilj poduhovljenja naših mladih duš.

Sklenil smo, da bomo odslej vsako leto priredili podobne duhovne vaje.

Bloke

Težki in trdi časi z vso pezo pritiskajo Bločane. Revščina in pomanjkanje nas tareta, ker ni zaslužka. Vendar nas to ne ovira, da ne bi z vso vnemo in požrtvovalnostjo skrbeli za kulturni napredek na-

roda. Kljub težkim časom smo si pripravili prav lepo in dovolj veliko dvorano, ki ima krasen oder, na katerem moremo igrati vsako igro. Tudi igralcev imamo dovolj, starih in mladih, izurjenih in začetnikov. Ljudje so z našim delom zadovoljni, o čemer nas prepriča dober obisk pri igrah.

Da preganjamo skrb in žalost, večkrat tudi veselo zabrenkamo, saj imamo močan tamburaški zbor s 30 tamburaši. Kako hitro nam minevajo ure pri skušnjah, ki jih imamo dvakrat na teden.

Imamo tudi lepo knjižnico, ki ima že nad 1200 knjig. Ljudje radi in mnogo bero.

Duhovna vzgoja naših ljudi pa se vrši v kongregacijah in obeta sadove. Središče našega zanimanja je pa letos evharistični kongres. Res so težki časi in je trda za pare, a vendar hočemo v velikem številu pohiteti v Ljubljano, da bomo skupno slavili evharističnega Kralja. Bločan.

Nova Oselica

Glej jih gorjance, boste rekli, kaj naj nam pa ti povedo! Ej, ne mislite, da samo sneg ogledujemo, ki leži okrog oglov.

Odkar obstaja naše prosvetno društvo, še ni začelo nobeno leto tako živahno kakor sedanje. Imamo prosvetno društvo, ki si je letos ustvarilo dramatični in pevski odsek. Oba pridno delujeta. Vprizorili smo igro »Deseti brat«. Ljudem prizori iz našega domačega življenja dopadajo. Materinski dan smo imeli 25. marca v Cerkvenem domu. Številno so obiskale našo dvorano zlasti matere. Lahko trdimo, da krepko vozimo po načrtani poti, da bo naš novi dom središče in ognjišče vse župnije, njenega javnega in kulturnega življenja.

Vsako nedeljo po sv. maši imamo v domu predavanje. Ker je pa naše zanimanje obrnjeno na evharistični kongres, nas g. župnik v predavanjih popelje v tiste daljne kraje, ki jih je posvetil Kristus s svojim bivanjem in kjer so se dovršili najveličastnejši in najsvetejši trenutki v zgodovini človeštva. Tudi naš cerkveni pevski zbor se pridno pripravlja za evharistični kongres v Ljubljani.

Pismo s pota

Dragi tovariš urednik!

»Kres« z zanimanjem prebiram. Postavi se, resen je, globok, podučen pa tudi zabaven. Mene večnega vandroveca, tudi zanimajo dopisi, ki Ti jih pošiljajo vneti »Kresovci«. Mnogo tega, o čemer Ti fantje pišejo, jaz vidim. Zato Ti bom tudi danes natrosil nekaj novic iz svoje popotne malhe. Zdajle, ko se peči ohlajajo, človek doma nima obstanke. Moja potepuška natura me je gnala že v prvih toplih dneh po naši lepi Sloveniji. Križem sem lazil. Na prvo postno nedeljo sem se v Kresnicah potegnil čez Savo v Hotič. To je nekam skrit kraj. Proti večeru so se pričeli zbirati ljudje okrog cerkve. Kaj bo? Nategujem ušesa. Eja, evharistični križ bodo postavili. Procesija. Prišulim se k očancu, ko gremo navkreber na Curkov hrib. Da bi Ti to videl! Mrak, na oknih lučke, ljudje v rokah nosijo plameneče sveče, molijo in pojo. Bog mi ne zameri, jaz sem samo zija! Morje lučic se razliva po hribu, zagorel je velikanski kres (pa ne Tvoj), ki je kot žaromet osvetljeval silen evharistični križ. Po blagoslovu je fant iz vasi v lepih besedah razložil napis, ki blesti s križa: V tem znamenju boš zmagal! Še drugi je pristopil in je vzneseno deklamiral pesem. Slovenski rod — tvoj dan je vstal! Tako me je prijelo, da sem kar nekam rastel. Sledile so litanije z lepim odpevom: Le za Jezusom hodimo, dokler na tem svet' živimo. Prisrčna slovesnost se je zaključila z molitvijo za kongres in s himno o sv. križu. Tako so postavili Hočani kraljevo znamenje — križ. — Drugi dan sem jo sekal ob Savi na Litijo, Šmartno, čez Grmačo proti Veliki Loki. Pa sem zvedel, da na Prežganju pripravljajo »Slehernika«, ker je ta igra zelo primerna za post in je dobra priprava za evharistični kongres.

Nekaj dni kasneje sem pa hodil okrog Bučke in tam okrog Škocijana. Ko pridem na Jožefovo v Škocjan k svojim stariim znancem, jih najdem nekam potrte. »Bog jim daj dober dan, malo sem vas prišel pogledat, pa kar grem!« Pa so me pridržali, češ le ostani, poslušaj in poglej.

»Toliko smo se mujali, s takim veseljem delali, da smo na Novi gori postavili evharistični križ. Na najlepši točki smo ga

postavili da se vidi daleč v dolino Krke in Mirne. Hrastov križ, 9 metrov visok, belo pobarvan. Danes bi ga morali blagosloviti. Pa ti ga ni, zlobnež, nekdo podžagal. Saj jih je moralo biti več. Križ je bil na dveh mestih nažagan. Ker pa tako ni šlo, so ga nažagali v višini moza in ker je križ z viška padel na valoviti svet, se je dvakrat prelomil, v zgornjem delu pa preklal. Ljudje so zjutraj jokali ko so videli to barbarsko delo.

Toda moške in fantje so zavihali rokave, šli takoj na delo, posekali hrast, ga obtesali, tako da je v nekaj urah stal na istem mestu nov križ za 2 metra višji od prejšnjega. V popoldanskih urah so ga še z vencami okrasili in zvečer so ga z vso slovesnostjo blagoslovili.

Po slovesnosti v cerkvi na Telčah se je zvečer razvila lepa procesija z lučkami k nanovo postavljenemu spominskemu križu na Novi gori. Lepo je bilo, morje lučic,

godba je igrala take pesmi, ki jih bomo tudi na kongresu peli, križ je bil ves razsvetljen. G. dekan Anžič je po kratkem nagovoru blagoslovil križ. Zapeli smo še »Kraljevo znamenje križ stoji...« in se razšli.

Čudni so bili to noč moji občutki. Kam smo prišli! Pred 20 leti smo se v šoli učili: »Ko mimo križa grem, spoštljivo brž povem: Hvaljen Jezus!« Tako smo tudi delali in še delamo. Danes pa pobalinom niti križ ni več sveta stvar. Kje je vzrok? Pa so mi rekli drugo jutro: To je sad protiverske vzgoje, to je napredna kultura.

Fantje, če nobena reč, škocjanski križ govori, kako potrebna je duhovna obnova naše mladine. Evharistični kongres je zadeva vsega našega naroda, zlasti pa moške mladine. Zato pa: Križa se oklenimo in le za Jezusom hodimo!

Tebe in vse fante lepo pozdravlja

Popotnik Janez

KNJIGE IN ČASOPISI

Dr. Mihael Opeka, IZ MOJH RIMSKIH LET. Ljubljana (Tisk in založba Misijonske tiskarne v Grobljah), 1935. Strani 212 in 50 listov slik na umetniškem papirju. Broširana Din 45.—, v platno vezana Din 56.—.

Življenjske spomine mož, ki stoje v ospredju verskega, kulturnega ali siceršnjega javnega snovanja in delovanja, radi prebiramo. Kako da nas ne bi zajemali spomini našega velikega cerkvenega govornika, stolnega kanonika ljubljanskega, dr. Mihaela Opeke! Še zanimivejši so, ker so iz dobe njegovega študija bogastva katoliških resnic, ki si je njih oznanjanje vzel za življenjsko delo. In za današnji zbežan čas trikrat zanimivi in važni zato, ker so zvečine posvečeni Rimu, ker vemo in čutimo, da nam le odtod more priti rešitev. »Rim razširi človeku pogled in srce«, ponavlja dr. Opeka za msgr. Bitterjem, »in zato je srečen vsakdo, ki more v Rimu prisluškovati glasnim utripom katoliškega življenja.« Prav ta toplina in sreča veje iz vsake strani prekrasne, zelo zanimive knjige.

V dva in dvajset poglavij je zajel pisatelj v glavnem svojih sedem rimskih

študijskih let. Pa ne suhoparno, šolniško, ampak zanimivo poveže like velikih mož cerkvene zgodovine in njih besede, svoje pester doživljaje v Germaniku in najlepše ob novomašnem slavlju doma, pa še slike Rima in okolice v živo podobo svoje mladostne dobe. Vse več kot osebni spomini so to, to je kos obče cerkvene in naše zgodovine.

Prav z veseljem bo segel po knjigi vsakdo, duhovnik in laik, izobraženec in manjšolan človek, zanimala bo pa še zlasti vsi, ki so kdaj videli Rim in s pisateljem imeli priliko občudovati slavno središče krščanstva.

Fantom in knjižnicam toplo priporočamo vsebinsko polno, zanimivo ter tiskovno dovršeno, bogato s slikami opremljeno delo, ki smo ga Slovenci lahko veseli in nanj ponosni. M.

M. Elizabeta, O. S. Urs., SLAVA SVETI HOSTIJI. Ljubljana (Jugoslovanski uršulinski provincialat) 1935. Strani 128.

V evharističnem letu smo dobili četrto zbirko pesmi slovenske pesnice - redovnice m. Elizabete. Evharistična misel preveva vso njeno poezijo, zato je ta zbirka zajeta še prav posebno iz snovi in okolja, ki ji je najbližje in najdražje. Zato je ta zbirka

oblikovno in izrazno najbolj dognana, miselno zgoščena in povsod sveža in pristna. Nekaj pesmi je že znanih, pa so tu in tam zglačene in izpopolnjene, zvečine pa so nove, zapete Jezusu v sveti Hostiji v času Njegovega obiskanja Slovenije ob evharističnem kongresu. Prav ta dogodek porabnost in aktualnost in potrebo knjige večja. Naj bo tudi ta zbirka pesmi kot eden izmed sadov, ki zanje prosimo v slovenskem evharističnem letu.

N. J.

Joža Lovrenčič, PASTIR Z BELO PTICO. Pravljičica. Z risbami opremil Maksim Sedej. Celje (Družba Sv. Mohorja) 1934. Strani 117.

Kakor da bi se Joža Lovrenčič prav v pravljici znašel, tako gladko in pristno pravljjično teče njegov Pastir z belo ptico. Ves pravljjiški aparat od gradu sredi jezera v deveti deželi, devetih rek in devetih gora, devetega kralja in prekrasne kraljične, modrih kraljevih svetovalcev, grajske spletične in kraljičinega spremstva, hude grajske ječe, stare čarovnice, pa še burkeža burkastega in do revnega pastirčka, ki je belo ptico z zlatim kljunom ujel — vse je zbrano v tej čudoviti pravljici.

Pa ni le otrokom namenjena, prav odraslim ponavlja čudovita ptička pesem:

»Zakon, zakon, ti si svet,
na tebi sloni vesoljni svet! ...«

Res, ne le otroci, tudi zreli bodo radi in s pridom zajemali iz te pravljice. Takih del naj nam Mohorjeva še nasuže. Mc.

Ad. Tanquerey, ZA VZGOJO IZBRANIH ČET. I. zvezek: Naše včlanjanje v Kristusa. Prevedel Lojze Žitko. Naša pot VI. (Groblje) 1935. Strani 56.)

Smoterno izvedena organizacija KA zahteva pred vsem izšolane elite, izbranih čet borcev, ki naj zbero mase ljudstva in jih včlanijo v delovni organizem kraljestva Kristusovega. Pričujoča knjižica naj služi šoli in vzgoji teh izbranih čet.

Že dejstvo, da je to delo napisal iz bogastva svoje življenjske skušnje in študija najodličnejši francoski bogoslovec Ad. Tanquerey takorekoč v svojih zadnjih življenjskih dneh, da slutiti vso polnost vsebine in praktično rabnost knjige za prenovitev sveta v Kristusu po KA.

V šest poglavij je Tanquerey razdelil globoki katoliški nauk o skrivnosti našega

življenja v Kristusu. V prvem navaja dejstvo našega včlanjanja po zavrtilu Jezusa samega (ko govori, da smo mu bratje; ko apostolom zatrjuje svojo ljubezen; ko se primerja vinski trti i. t. d.) in po nauku sv. Pavla (v besedi Korinčanom o mnogih udih, a enem telesu; v pismu Efežanom o enem telesu in enem Duhu i. t. d.) —

Drugo poglavje razčlenjuje naravo tega včlanjanja in naloge vsakega dela skrivnostnega telesa: glave, duše in udov.

Morda najlepše in najpraktičnejše je tretje poglavje, ki govori o napredovanju našega včlanjanja v Kristusu: po zakramentih in po zaslužnih delih.

Iz tega nauka slede seveda važni zaključki kot posledice našega včlanjanja (četrt poglavje): 1. naše božje otroštvo, 2. občestvo svetnikov.

Pot, ki nas do včlanjanja privede, nam kaže pisatelj v petem poglavju in svetuje: pobožne vaje (ko vstanemo in gremo spat, pri molitvi, maši, sv. obhajilu, pri svojem poklicnem delu itd.), izrabo raznih dušnih stanj (veselje, trpljenje, skušnjave, ponižanje, napuh), zgradnjo duhovnega občestva s Kristusom v odnosih do bližnjega.

Članstvo v Kristusu pa je milost, ki si je zaslužiti ne moremo, zato moramo zanj Jezusa prositi in zanj k njemu moliti (šesto poglavje). Prosimo pa vztrajno, ker hočemo postati apostoli KA, sposobni pa bomo ze to veliko nalogo le, ako se včlanimo v Kristusu in postanemo udje skrivnostnega njegovega telesa. Tako bo Sveti Duh s svojo milostjo v nas in po nas poživljal naše besede in naša dejanja, da jih stori rodovitne.

Prekrasno knjigo, polno naukov in resnic, ki nam vlivajo veselje do dela in dajejo moč za izpolnitev nalog, ki nam jih daje KA, prav toplo priporočamo. Naj bo priručnik v tih pripravi za ravno pot nam samim, obenem pa pogumni vočnik pri delu za druge. M. I.

V oceno smo prejeli:

Jeraj, dr. Josip, CERKVENA ZGODOVINA. Oris z domorodnega vidika, Maribor 1935.

Benoit-Jelšnikova, BOŠTJAN IZ PREDMESTJA. Ljudske igre 9. zv. Kranj 1935.

Jan Šedivy, ORIS ZGODOVINE JUGOSLOVANOV. Mohorjeva knjižnica, zv. 73. Celje 1935.

je v vročici in mučile so ga nadležne sanje. V mirnih urah, ko je bolečina popustila in je lahko odprl oči, je neprestano prešteval pisane rože na steni.

Whymper je vstopil z upognjenim hrbtom, da ne bi zadel ob prenizka vrata in se šele v izbi zbral. Sedel je skoro do stropa. Bolnika je nagovoril v angleškem jeziku. Ko je zaslišal domačo govorico, je plaval iz postelje, burno objel Whymperja in mu zatrjeval, da je v tem hipu ozdravel. Toda silovit kašelj ga je prisilil, da je spet legel.

Whymper mu je otipal žilo, štel udarce, mu trkal po hrbtu in kmalu je spoznal, da se je mož hudo prehladil ter ima radi tega hudo vročico. Najprej bi ga bilo treba pošteno pregretili.

Toda bila je nedelja in noben domačin ni hotel migniti z mezinom. Whymper mu je sam podaljšal posteljo in ga pokril z vsemi odejami in plašči, kar jih je našel. Bolniku so morali skuhati vina in Whymper se iskal sla, ki bi šel v lekarno v Chatillon po toplomer, obveze in ledene obkladke ter zdravila. Toda dolinci so morali k maši. In tisti možje, ki mu ne bi mogli odreči, so bili na potu v Breuil s skrivnostnim tujcem.

Do Chatillona je bilo 36 km poti, ki se je vila navzgor in navzdol. Whymper je preudarjal: zanj je pomnila ta pot 7 ur hoje. Bil bi še za časa nazaj, da bi se vrnil pred polnočjo v Breuil, kjer sta čakala Carrela.

Njegovi računi so se vedno ujemali. Kadar je kaj sklenil, ni poznal nobenega oklevanja in premisleka več. Videl je le še smoter. Telo se mu je takrat izpremenilo v stroj, ki ni več pomišljal in je samo stopal, stopal.

Mogočni most pred Chatillonom ga ni zanimal, hotel je v lekarno, le v starem hotelu je stoji izpil vroč whisky.

Obložen z zdravili in moker do kosti je prišel po sedmih urah do cerkvice v Valtournanche-u. Takrat se je mračilo.

Whymper je stopal tik ob cerkvi, da bi bil vsaj nekaj metrov pod streho. Malo pred njim se je premikala temna senca. Ko je prišel do nje, se je razdelila v dve človeški postavi. Ena izmed njih je zavillila in pobegnila okrog ogle. Druga pa je bila preponosna, da bi bežala, skrla se je za prizidek ob cerkvi, toda žareča pipa je izdala to postavo. Ko je tujec potegnil, se je zdelo Whymperju, da je zagledal sršečo Carrelovo brado. Ni bil babje radoveden, vendar se je moral prepričati, če je prav videl.

»Stoj — kdo ste?«
»Jaz sem le Carrel, Jean Antoine!«

1 Whisky je angleško žganje iz ječmena, rži in koruze.

»Misli sem, da ste v Breuilu!«

»Oprostite, gospod, toda v takem vremenu vendar ne morete na pot. Zato sem hotel ostati čez noč doma, cenejšje je.«

Whymper je bil moker do kosti. Že od ranega jutra je bil na poti. Živci so mu popustili. Ko je videl, da se hoče Carrel izmazati in opravičiti, mu je ostro ušlo:

»Bil bi bedak, če bi sedaj porajal na krajcarje, ko me je stvar veljala že tisočake. In sedaj, ko se bliža izpolnitev, delate po svoji volji!«

Carrel je potegnil še parkrat iz pipe, da bi se opogumil:

»Gospod, nedelja je. Edini dan v tednu, ko sme dekle z doma. In pri našem poklicu, ko ne vemo ...

Whymper se je omeščal:

»Ljubi Carrel, to je res nerodno. Do polnoči se ne bo zjasnilo: jutri še ne bomo mogli odriniti. Le zaradi vas sem odslovil švicarska vodnika. In sedaj me puščate na cedilu, da boste vodili neke dame. To vendar ni posel za Carrela!«

Carrel je potegnil pipo iz ust, da bi njen sij ne izdal zaničljivega sovražstva, ki ga ni mogel več skriti pred Whymperjem.

Molčal je.

Whymper si je njegov molk po svoje razlagal:

»Ali ne bi mogli najti vodnika, ki bi vas nadomestoval pri tisti »odlični družini?«

»Ne! Saj se kesam, gospod, toda onim sem že obljubil. In kar obljubim, to držim. V Chatillon moram.«

Nasproti cerkve je bila gostilna. Skozi okna je prodirala topla svetloba, da so bile deževne kaplje podobne trkljajočim se biserom.

Whymper je sklonil glavo:

»Naj bo, ni vaša krivda. Verjamem vam. Pojdite z mano, izpila bova kozarec vina.«

Carrel se je obotavljal.

»A tako ...! No dobro, pa naj pride še vaša prijateljica z vami!«

Carrel je še vedno molčal. Whymper je poizkusil s šalo:

»Ne bom vam je prevzel!«

»Gospod, mi vsi vemo, kako pošteno živite. In sram nas mora biti pred vami, ker smo pač taki. Saj imamo spoved in dobimo odvezo. Toda da bi prišla z nama, to se vendar ne spodobi.«

»Dobro, pa pridite sami. Ali vas morda še kaj drugega zadržuje?«
»César je tu in drugi.«

V Whymperju je vzvalovala kri in čelo se mu je nabralo v trde gube. Torej niti eden se ni ravnal po njegovih navodilih, da bi bil o polnoči pripravljen v Giomeinu. Niti eden!

Zdelo se mu je, da ga je zadel mrtvoud in da se je zbudil prav tedaj, ko dele njegovo dediščino. Če je mogel odpustiti Carrelu, s katerim sta pet poletij oblegala Matterhorn, ni mogel tega odpustiti drugim možem.

»Ni mi do te družine! Ostati bi morali v Giomeinu!«

Carrel se je premaknil, kakor da bi mu hotel ježno pokazati hrbet. »Kaj je počno zasmejujo dejal:

»Kaj bomo odšli na pot, gospod. O pomoci lahko odurnemo iz Giomeinu!«

Whymper se je ugriznil v ustnice:
»Ne! Ostanite tu! Privedite svojega bratranca — in druge! Meni je vseeno! Čez četr ure!«

Whymper je prinesel svoje kovčke v bolniško izbo. Bil je že skrajni čas. Bolniku je bila narasla vročina in prevrgel je podaljšano ležišče. V znoju in groznici se je premetaval po razmetanih odejah.

Whymper mu je dal zdravila, sklical vse ljudi v hiši in ni miroval poprej, dokler ni dosegel, da bo ena izmed dekel ostala pri bolniku. Bolnik je s težavo pogotilnil zdravila, izpil vroč whisky in se pomiril, ko je začutil pod sabo svežo, naravnano rjuho.

»Nocoj ostanem tu. Če me boste potrebovali, pokličite me! Lahko noč!«

Bolnik je veselo vzkliknil in pritisnil k sebi Whymperjevo roko.

»Zakaj to? Saj ne ostanem tu samo radi vas!«

Bolnik ni verjel temu izgovoru, mislil je, da se hoče Whymper odtegniti zahvali. Obljubil mu je, da bo mirno ležal in kmalu je zaspal s srečnim nasmeškom na ustnicah.

Vprav tisto uro je sedel Giordano že v Breuilu v hotelu Cervin in pisal svojemu prijatelju Quintinu Selli v Turin:

»Gostilna v Breuilu, ob vznožju Theodulovega prelaza.

Ljubi Quintino!

»Skrajni čas je že, da ti sporočim, kako je. Torej: Prišel sem v Valtournanche v soboto dne 8. t. m. popoldne. Srečal sem Carrela, ki se je pravkar vračal z nekaj možmi, ki so šli ogledovat smer, po kateri se bomo vzpenjali na Matterhorn. Radi slabega vremena je prekinil pot. Whymper je dospel že pred nekaj dnevi. Seveda je hotel takoj na vrh in je najel Carrela. Ker Carrel še ni prejel mojega pisma, je sprejel, a le za nekaj dni. K sreči je pričelo deževati. Whymper ni mogel nič, Carrel je bil prost in pridružil se mi je, z njim še pet imenitnih fantov, najboljši vodniki v dolini.

»Tako smo pod Carrelom vodstvom sestavili poizkusno ekspedicijo. Da bi preprečili vsako pozornost, smo spravili vrvi in druge reči v oddaljeno kočjo pod Matterhornom. Tam bo prva postaja.

»Od šestih bodo štirje delali v skali, dva bosta ves čas donášala, kar je ravno tako težko. Jaz sam sem sedaj v Breuilu.

»Vreme, mogočni gospod, od katerega vse zavisi, je bilo doslej zelo muhasto, ponavadi slabo. Včeraj zjutraj je na Matterhornu zapadel svež sneg; zvečer se je nekoliko zjasnilo. (Dalje prihodnjé).«

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

L J U B L J A N A

MIKLOŠIČEVA CESTA 6 (v lastni palači)

OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO
NAJUDGODNEJŠI OBRESTNI MERI

NOVE VLOGE:

VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE OBRESTUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo. — 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu. — 3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska. — 4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanja na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. — 5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas. — 6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

NASLOV CENTRALE: LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19
Telefon 25-21 in 25.22.